

Forum Standaardisatie

Expertadvies NLCIUS

06-02-2018

Colofon

Projectnaam	Expertadvies NLCIUS
Versienummer	1.1
Organisatie	Forum Standaardisatie Postbus 96810 2509 JE Den Haag forumstandaardisatie@logius.nl
Auteurs	Christian Verhagen (Verdonck Klooster & Associates) Ruud Boot (Verdonck Klooster & Associates) André Hendriks (Verdonck Klooster & Associates)

Inhoud

Colofon	2
Inhoud	3
Samenvatting en Forumadvies	4
1 Doelstelling expertadvies	7
1.1 <i>Achtergrond</i>	7
1.2 <i>Doelstelling expertadvies</i>	7
1.3 <i>Doorlopen proces</i>	7
1.4 <i>Vervolg</i>	8
1.5 <i>Samenstelling expertgroep</i>	8
1.6 <i>Toelichting NLCIUS</i>	8
1.7 <i>Leeswijzer</i>	11
2 Toepassings- en werkingsgebied	12
2.1 <i>Functioneel toepassingsgebied</i>	12
2.2 <i>Organisatorisch werkingsgebied</i>	12
3 Toetsing van standaard aan criteria	13
3.1 <i>Toegevoegde waarde</i>	13
3.2 <i>Open standaardisatieproces</i>	16
3.3 <i>Draagvlak</i>	19
3.4 <i>Opname bevordert adoptie</i>	21
3.5 <i>Adoptieactiviteiten</i>	23

Samenvatting en Forumadvies

Advies aan het Forum:

De expertgroep adviseert het Forum Standaardisatie opname van NLCIUS op de lijst met verplichte standaarden (en gelijktijdig afvoeren van SMeF 2.0).

Als functioneel toepassingsgebied wordt geadviseerd:

NLCIUS moet worden toegepast op de verzending van elektronische facturen door organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer in Nederland (waaronder overheden) welke zijn bestemd voor Nederlandse overheden en instellingen uit de (semi-)publieke sector en de ontvangst hiervan door deze overheden en instellingen

Als organisatorisch werkingsgebied wordt geadviseerd:

Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

Waarom is opname belangrijk?

Per 18 april 2019 moeten overheden efacturen kunnen ontvangen en verwerken. Facturatie systemen moeten hiervoor worden aangepast conform de Europese standaard EN16931. Deze standaard biedt ruimte om facturen op verschillende manier op te stellen. Om te voorkomen dat dit gebeurt is de NLCIUS (Core Invoicing User Specification) ontwikkeld. Deze zorgt voor een eenduidige implementatie zodat alle systemen deze facturen kunnen lezen.

Waar gaat het inhoudelijk over?

NLCIUS is de opvolger van SMeF en is een aanvullende specificatie op de Europese Norm EN16931-1:2017 (deel 1 over het semantisch datamodel) en EN16931-2:2017 (deel 2 over de lijst van syntaxes) voor toepassing in Nederland.

Deze Europese Norm (Hierna: EN16931) beschrijft de wijze van e-factureren naar overheden en is ook bruikbaar voor bedrijven onderling. Toepassing van de EN16931 is al per EU richtlijn (2014/55/EU) en Nederlandse wetgeving (de gewijzigde (herziene) aanbestedingswet 2012) verankerd. In artikel 38 stelt de EU richtlijn dat lidstaten 18 maanden de tijd voor implementatie hebben na publicatie van de Europese norm voor elektronische facturering. De Europese Norm is op 17-10-2017 gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. Hierin is op basis van de termijn van 18 maanden ook de invoeringsdatum van 18-4-2019 opgenomen.

De EN16931 biedt echter ruimte om, binnen bepaalde kaders, aanvullende eisen te stellen door zowel (groepen van) ontvangers als verzenders. Bijvoorbeeld om land-specifieke wetgeving te implementeren. De term die hiervoor in de norm wordt gehanteerd is CIUS, Core Invoice Usage Specification. NLCIUS is de Nederlandse invulling van deze mogelijkheid.

Hoe is het proces verlopen?

1. De procesbegeleider heeft op 10 november 2017 een intakegesprek gevoerd met de indiener. Tijdens de intake is de standaard getoetst op criteria voor inbehandelname en is een eerste inschatting gemaakt van de kansrijkheid van de procedure.
2. Op basis van de intake heeft het Forum Standaardisatie op 13 december 2017 besloten de standaard in procedure te nemen. Hierop volgend is een expertgroep samengesteld en een voorzitter aangesteld.
3. De leden van de expertgroep hebben een voorbereidingsdossier gekregen dat is samengesteld met informatie uit de aanmelding en het intake onderzoek. Voorafgaand aan de expertbijeenkomst heeft de expertgroep dit voorbereidingsdossier doorgenomen en aandachtspunten geïdentificeerd.
4. De expertgroep is op 22 januari 2018 bijeengekomen om de bevindingen in het algemeen en de geïdentificeerde aandachtspunten in het bijzonder te bespreken. Tijdens deze bijeenkomst zijn ook het toepassings- en werkingsgebied vastgesteld.

Vervolg

Het Bureau Forum Standaardisatie zal dit expertadvies openbaar maken ten behoeve van een publieke consultatie die plaatsvindt van 23 februari tot 23 maart. Eenieder kan gedurende de consultatieperiode een reactie geven op dit expertadvies. Na afsluiting van de openbare consultatie koppelt het Bureau Forum Standaardisatie de reacties terug aan de expertgroep.

Het Forum Standaardisatie stelt met het expertadvies en de relevante inzichten uit de openbare consultatie een advies aan het Nationaal Beraad op. Het Nationaal Beraad besluit met dit advies om de standaard wel of niet op de lijst open standaarden te plaatsen.

Hoe scoort de standaard op de toetsingscriteria?

1. Toegevoegde waarde

NLCIUS zorgt voor een eenduidige wijze van e-factureren, zonder dat daar specifieke risico's mee gemoeid zijn. De wettelijke verplichting voor het kunnen ontvangen en verwerken van efacturen krijgt met NLCIUS een eenduidige implementatie die voorkomt dat er - potentieel niet compatible - lokale varianten komen met hogere implementatiekosten tot gevolg.

2. Open standaardisatieproces

Hoewel de beheersituatie voor NLCIUS in 2018 en verder verandert ten opzichte van de beheersituatie van SMeF, wordt er voorzien in een open, laagdrempelig en evenwichtig beheerproces. De doorontwikkeling van NLCIUS is voor de komende jaren gegarandeerd, er is sprake van een heldere ondersteuningsstructuur voor de belanghebbenden

3. Draagvlak

NLCIUS kan rekenen op voldoende draagvlak bij de overheid en het bedrijfsleven. Voor een deel is dat het gevolg van de wettelijke verplichting om vanaf april 2019 elektronisch factuuruitwisseling te kunnen doen op basis van EN16931. De voorganger van NLCIUS is tot stand gekomen met inbreng van de overheid en het bedrijfsleven en is breed geïmplementeerd. Dit is bij NLCIUS ook het geval.

4. Opname bevordert de adoptie

De expertgroep adviseert het Forum Standaardisatie opname van NLCIUS op de lijst met verplichte standaarden (en gelijktijdig afvoeren van SMeF 2.0). NLCIUS draagt bij aan een tijdige (voor 18 april 2019) en eenduidige implementatie van de Europese standaard EN16931.

In de expertsessie zijn daarnaast de volgende afspraken gemaakt:

1. NLCIUS is ten tijde van het opstellen van het expertadvies nog niet definitief. Dat wordt door de experts niet als belemmering gezien om positief te adviseren over opname van de standaard op de lijst met verplichte standaarden.
2. Belangrijkste overweging daarbij is dat het slechts tweemaal per jaar mogelijk is om standaarden op te voeren op de lijst. Als pas aan het eind van dit jaar NLCIUS verplicht wordt is er minder dan een half jaar tot het moment van verplichte implementatie (18-4-2019) en dat wordt te kort geacht.
3. Voorwaarde is wel dat op het moment dat het Forumadvies gereed is (uiterlijk 11 april as., twee weken voor bespreking in het Forum Standaardisatie van 25 april as.), ook versie 1.0 van NLCIUS beschikbaar is en deze makkelijk vindbaar is via de website van SMeF / NLCIUS. .
4. Om de huidige versie van NLCIUS 0.9.1 als versie 1.0 vast te stellen is het nodig:
 - a. Om de laatste openstaande punten af te ronden.
 - b. De publieke consultatie van de standaard uit te voeren en de commentaren te verwerken.
 - c. Voorwaarde voor a) en b) is dat de openstaande punten en/of de publieke consultatie niet tot grote verschillen van inzicht leidt die essentieel zijn voor het functioneren van de standaard.
 - d. De besluitvorming over de standaard in het NEN standaardisatieplatform eProcurement (het platform dat het beheer van NLCIUS op zich heeft genomen als opvolger van de beheerorganisatie van SMeF) af te ronden.
5. Tijdens de publieke consultatie van het expertadvies zal versie 0.9.1 van NLCIUS en het overzicht van openstaande punten beschikbaar zijn.

Welke additionele adviezen zijn er ten aanzien van de adoptie van de standaard?

De expertgroep doet het Nationaal Beraad de aanbeveling om bij de opname op de lijst voor 'pas toe of leg uit' de volgende oproepen ten aanzien van de adoptie van NLCIUS te doen:

Aan SimplerInvoicing en PIANOo: voorzie in een standaardtekst voor aanbestedende diensten over NLCIUS voor gebruik bij de inkoop van diensten/werken/ICT componenten.

Aan het NEN Standaardisatieplatform eProcurement:

- a) draag zorg voor een tijdige vaststelling van versie 1.0 van NLCIUS
- b) draag zorg voor een adequate (technische) implementatieondersteuning voor alle stakeholders.

Aan leveranciers: maak via de site van het Forum Standaardisatie bekend dat NLCIUS binnen producten/diensten is geïmplementeerd.

1 Doelstelling expertadvies

1.1 Achtergrond

De Nederlandse overheid streeft naar betrouwbare gegevensuitwisseling door het gebruik van open standaarden en het voorkomen van vendor lock-in. Het actieplan "Open Overheid", de Digitale Agenda 2017 en de kabinetsreactie op het Rapport Elias benadrukken dit beleid. Om dit doel te bereiken, onderstrepen het instellingsbesluit van het Forum Standaardisatie, de Generieke Digitale Infrastructuur en de verschillende architectuurkaders het gebruik van open standaarden bij het ontwerpen of inkopen van informatiesystemen.

Een van de maatregelen om de adoptie van open standaarden te bevorderen is de publicatie en het beheer van een lijst met open standaarden waarvoor een 'pas toe of leg uit'-verplichting geldt of waarvan het gebruik 'aanbevolen' is. Het Nationaal Beraad Digitale Overheid (hierna Nationaal Beraad) besluit welke standaarden op deze lijst worden opgenomen. Het Nationaal Beraad baseert zich hierbij op expertadviezen, openbare consultaties en adviezen van het Forum Standaardisatie.

De instructie rijksdienst inzake de aanschaf van ICT-producten en ICT-diensten verplicht overheidsorganisaties om relevante standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst te vragen en toe te passen bij aanbestedingstrajecten. Voor gemeenten, provincies en waterschappen is dit vastgelegd in bestuursakkoorden.

1.2 Doelstelling expertadvies

Dit document is een expertadvies voor de Nederlandse Core Invoice Usage Specification (hierna: NLCIUS) gericht aan het Nationaal Beraad en Forum Standaardisatie. NLCIUS is aangemeld voor opname op de lijst met open standaarden door Michiel Stornebrink van TNO (namens de stuurgroep Semantisch Model eFacturatie (SMeF)).

Doel van dit document is om het Nationaal Beraad te adviseren of NLCIUS in aanmerking komt voor opname op de lijst met open standaarden als 'pas toe of leg uit'-standaard, al dan niet onder voorwaarden.

1.3 Doorlopen proces

Voor het opstellen van dit document is de volgende procedure doorlopen:

1. De procesbegeleider heeft op 10 november 2017 een intakegesprek gevoerd met de indiener. Tijdens de intake is de standaard getoetst op criteria voor inbehandelname en is een eerste inschatting gemaakt van de kansrijkheid van de procedure.
2. Op basis van de intake heeft het Forum Standaardisatie op 13 december 2017 besloten de standaard in procedure te nemen. Hierop volgend is een expertgroep samengesteld en een voorzitter aangesteld.
3. De leden van de expertgroep hebben een voorbereidingsdossier gekregen dat is samengesteld met informatie uit de aanmelding en het intake onderzoek. Voorafgaand aan de expertbijeenkomst heeft de expertgroep dit voorbereidingsdossier doorgenomen en aandachtspunten geïdentificeerd.
4. *De expertgroep is op 22 januari 2018 bijeengekomen om de bevindingen in het algemeen en de geïdentificeerde aandachtspunten*

in het bijzonder te bespreken. Tijdens deze bijeenkomst zijn ook het toepassings- en werkingsgebied vastgesteld.

Dit expertadvies geeft de uitkomst van de expertgroep weer. De procesbegeleider heeft een concept van dit expertadvies aan de leden van de expertgroep gestuurd met verzoek om commentaar. Na verwerking van reacties uit de expertgroep is het rapport nogmaals toegestuurd aan de experts, afgerond en ingediend bij het Bureau Forum Standaardisatie (het secretariaat van het Forum Standaardisatie) ten behoeve van de publieke consultatieronde.

1.4 Vervolg

Het Bureau Forum Standaardisatie zal dit expertadvies openbaar maken ten behoeve van een publieke consultatie die plaatsvindt van 23 februari tot 23 maart. Eenieder kan gedurende de consultatieperiode een reactie geven op dit expertadvies. Na afsluiting van de openbare consultatie koppelt het Bureau Forum Standaardisatie de reacties terug aan de expertgroep.

Het Forum Standaardisatie stelt met het expertadvies en de relevante inzichten uit de openbare consultatie een advies aan het Nationaal Beraad op. Het Nationaal Beraad besluit met dit advies om de standaard wel of niet op de lijst open standaarden te plaatsen.

1.5 Samenstelling expertgroep

Het Forum Standaardisatie streeft naar een representatieve expertgroep met een evenwichtige vertegenwoordiging van (toekomstige) gebruikers (zowel publiek als privaat), leveranciers, wetenschappers en andere belanghebbenden. De expertgroep heeft een onafhankelijk voorzitter die de expertgroep leidt en de verantwoordelijkheid neemt voor het expertadvies.

Als onafhankelijk voorzitter is opgetreden André Hendriks, partner bij Verdonck, Klooster & Associates.

Christian Verhagen en Ruud Boot, consultants bij Verdonck, Klooster & Associates, hebben de procedure in opdracht van het Bureau Forum Standaardisatie begeleid.

Aan de expertbijeenkomst hebben de volgende experts deelgenomen:

1. Michiel Stornebrink (TNO, indiener van de standaard)
2. Johan Schaeffer (eVerbinding)
3. Ger van Os (Min. SZW)
4. Erwin Wulterkens (Min. BZK)
5. Victor den Toom (logius)
6. Rogier de Boer (Min. EZ)
7. Gait Boxman (TIE Kinetix)
8. Luuk d'Hooghe (ketenstandaard)
9. Wouter van den Berg (TNO)
10. Erik van Koeveringe (PIANOO)
11. Fred van Blommestein (flowcanto)

Annemieke Toersen, Han Zuidweg en Lancelot Schellevis van het Bureau Forum Standaardisatie waren als toehoorder bij de expertbijeenkomst aanwezig.

1.6 Toelichting NLCIUS

In de afgelopen jaren is er op Europees niveau gewerkt aan de CEN norm voor elektronisch factureren. De Europese Commissie vereist dat alle

overheden vanaf 2018 e-facturen kunnen ontvangen die voldoen aan deze norm.

In het komend jaar zullen de diverse stakeholders hun e-facturatie standaarden en oplossingen in lijn brengen met de norm. Enkele hebben dat al gedaan (SETU Invoice 2.0), anderen zijn bezig met impact analyses (Simplerinvoicing, Logius) en voor weer anderen staat deze ingepland of nog niet op de radar. Hoe dan ook, het speelveld beweegt zich richting introductie van de Europese norm.

Deze Europese norm (EN 16931:2017) beoogt dat er één uniform factuur formaat gebruikt gaat worden in Europa. In de norm wordt echter de mogelijkheid geschapen voor Core Invoice Usage Specifications (CIUS), waardoor het risico ontstaat dat er vele verschillende varianten gaan ontstaan. Deze CIUS clause maakt het voor ontvangende partijen (o.a. overheden) mogelijk hun eigen requirements om te zetten in aanvullende regels waaraan de factuur moet voldoen. Praktisch zou dat kunnen betekenen dat een leverancier die zaken doet met 2 verschillende gemeenten zijn factuur, die voldoet aan de Europese norm, wel kan afleveren bij gemeente A, maar niet bij gemeente B, omdat deze aanvullende eisen heeft gesteld.

Om dergelijke variaties binnen Nederland zo veel mogelijk te voorkomen, slaan belangrijke stakeholders (waaronder Simplerinvoicing, Logius, Programmabureau e-factureren, SETU, Sales in de Bouw e.a.) de handen ineen om te komen tot de NLCIUS.

NLCIUS is de opvolger van SMeF en is een aanvullende specificatie op de Europese Norm EN16931-1:2017 (deel 1 over het semantisch datamodel) en EN16931-2:2017 (deel 2 over de lijst van syntaxes) voor toepassing in Nederland.

Deze Europese Norm (Hierna: EN16931) beschrijft de wijze van e-factureren naar overheden en is ook bruikbaar voor bedrijven onderling. Toepassing van de EN16931 is al per EU richtlijn (2014/55/EU) en Nederlandse wetgeving (de gewijzigde (herziene) aanbestedingswet 2012) verankerd. In artikel 38 stelt de EU richtlijn dat lidstaten 18 maanden de tijd voor implementatie hebben na publicatie van de Europese norm voor elektronische facturering. De Europese Norm is op 17-10-2017 gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Unie*. Hierin is op basis van de termijn van 18 maanden ook de invoeringsdatum van 18-4-2019 opgenomen.

De EN16931 biedt echter ruimte om, binnen bepaalde kaders, aanvullende eisen te stellen door zowel (groepen van) ontvangers als verzenders. Bijvoorbeeld om land-specifieke wetgeving te implementeren. De term die hiervoor in de norm wordt gehanteerd is CIUS, Core Invoice Usage Specification. NLCIUS is de Nederlandse invulling van deze mogelijkheid.

Om te voorkomen dat in Nederland individuele ontvangers aan overheidszijde hierin afwijkende keuzes maken van markt implementaties, is vanuit SMeF (NEN/TNO) samen met stakeholders (overheid, leveranciers, bedrijfssectoren) een CIUS ontwikkeld die in Nederland door iedereen toegepast moet gaan worden. Dit voorkomt verschillende CIUS'en die potentieel niet compatible met elkaar zijn. Uitgangspunt is dat deze NLCIUS zo min mogelijk afwijkt van de Europese norm.

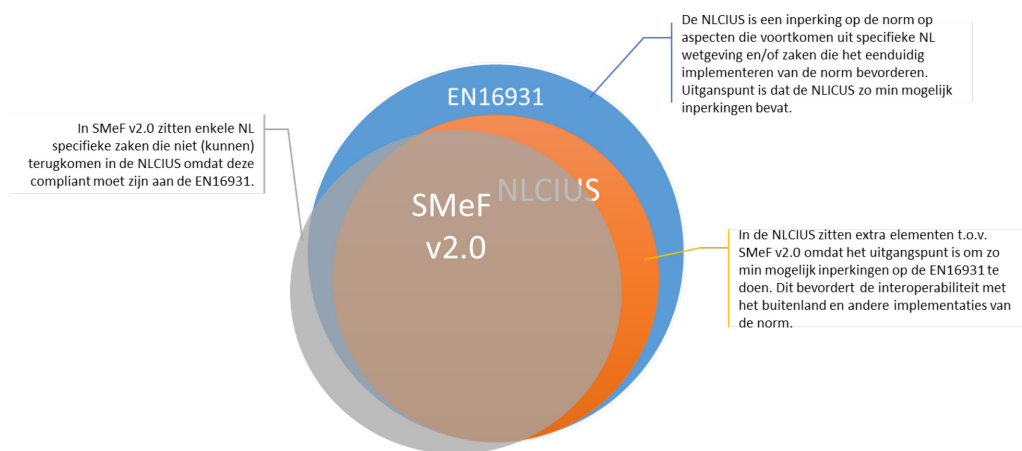
In het kort komen de verschillen tussen NLCIUS en SMeF neer op:

- NLCIUS is compliant aan de EN16931 (die door EU en NL wetgeving door overheden moet worden ondersteund). SMeF is niet (volledig) compliant aan de EN16931. In de NLCIUS zitten

een aantal extra elementen, bedrijfsregels en gebruiksinstructies die niet in SMeF waren gedefinieerd. Deze komen voort uit de EN16931 of hernieuwd inzicht vanuit de werkgroep.

- In de NLCIUS komen een aantal elementen, bedrijfsregels en gebruiksinstructies uit SMeF te vervallen. Dit omdat compliance aan de EN16931 het uitgangspunt is.

In onderstaande figuur is geprobeerd om de relatieve omvang van de verschillen zo goed mogelijk weer te geven.

Relatie met andere standaarden

Zoals gezegd is NLCIUS de opvolger van SMeF 2.0. SMeF is een semantische standaard. NLCIUS bevat daarnaast ook afspraken over de syntax voor de uitwisseling van gegevens. EN16931 is compliant met uitwisseling conform UBL (aanbevolen standaard volgens het Forum Standaardisatie) en UN/CEFACT (beiden zijn implementaties van XML). Dit is ook het geval voor NLCIUS waarbij de syntaxbinding voor UBL is uitgewerkt in een bijlage bij NLCIUS. Voor UN/CEFACT is die uitwerking er niet.

De PEPPOL BIS v3 (deze pan-Europese standaard is ook 'een CIUS' gebaseerd op en compliant met de EN16931) kun je als concurrerende standaard beschouwen. Deze standaard voorziet in een aantal elektronische documenten waaronder de factuur. Daarnaast voorziet het in een netwerk (infrastructuur) voor de daadwerkelijke uitwisseling en maatregelen voor privacy en security (gebruik van certificaten, encryptie). De stichting SimplerInvoicing maakt gebruik van de PEPPOL standaard en infrastructuur voor de uitwisseling van facturen. De compatibiliteit met NLCIUS hangt af van de verschillen tussen NLCIUS en PEPPOL BIS v3, deze zullen de komende tijd geanalyseerd worden door SimplerInvoicing. SimplerInvoicing zal een taak krijgen in het beheer van NLCIUS en het is de verwachting dat op termijn NLCIUS gebruikt gaat worden.

SETU (verplicht) is een standaard voor de uitzendbranche en standaardiseert de elektronische uitwisseling van een aantal documenten waaronder de factuur. De gemeenschap die verantwoordelijk is voor deze standaard staat ook achter NLCIUS.

Daarnaast is er samenhang met enkele andere standaarden zoals UBL-OHNL (standaard voor syntaxbeschrijving die gebruikt wordt in combinatie met digikoppeling 2.0 (verplicht)) en de Standaard Energie eFactuur op basis van SI-UBL.

Als laatste een internationale invalshoek: met CIUS laat EN16931 het toe dat er nationale of sectorale varianten op de standaard komen die potentieel niet compatible met elkaar zijn. Voor partijen die internationaal zaken doen kan dat een obstakel vormen voor elektronische uitwisseling van facturen.

1.7

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de het functioneel toepassingsgebied (situaties waarin de standaard functioneel gebruikt moet worden) en het organisatorisch werkingsgebied (organisaties die de standaard moeten toepassen).

Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten van de toetsing van de standaard aan de hand van de criteria voor opname op de lijst open standaarden.

2 Toepassings- en werkingsgebied

Afhankelijk van de aan te schaffen – of zelf te ontwikkelen - functionaliteit moet een overheidsorganisatie bepalen welke standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst relevant zijn. Hiervoor is voor iedere standaard een *functioneel toepassingsgebied* (in welke situaties is de standaard functioneel van toepassing) en een *organisatorisch toepassingsgebied* (welke organisaties moeten de standaard gebruiken) beschreven.

Secties 2.1 en 2.2 geven het advies van de expertgroep voor het functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied van NLCIUS.

2.1 Functioneel toepassingsgebied

De expertgroep adviseert als functioneel toepassingsgebied voor NLCIUS:

NLCIUS moet worden toegepast op de verzending van elektronische facturen door organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer in Nederland (waaronder overheden) welke zijn bestemd voor Nederlandse overheden en instellingen uit de (semi-)publieke sector en de ontvangst hiervan door deze overheden en instellingen

2.2 Organisatorisch werkingsgebied

De expertgroep adviseert om het organisatorisch werkingsgebied van de standaard overeen te laten komen met het werkingsgebied waarop de 'pas toe of leg uit'-verplichting van toepassing is, te weten:

Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

3 Toetsing van standaard aan criteria

Het Forum Standaardisatie hanteert vier hoofdcriteria om te bepalen of een standaard in aanmerking komt voor opname op de lijst:

1. Heeft de standaard toegevoegde waarde?
2. Zijn de standaard en het standaardisatieproces voldoende open?
3. Heeft de standaard voldoende draagvlak?
4. Is opname op de lijst nodig om de adoptie te bevorderen?¹

Ieder van deze hoofdcriteria heeft deelcriteria die beschreven staan in het document "*Toetsingsprocedure en criteria voor lijst met open standaarden voor indieners en experts*", te vinden op de website van het Forum Standaardisatie <https://www.forumstandaardisatie.nl/content/toetsen-van-standaarden>.

Dit hoofdstuk beschrijft per criterium het resultaat van de toetsing. Voor de volledigheid is tevens de beschrijving van elk criterium opgenomen.

3.1 Toegevoegde waarde

De interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard wegen overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de risico's en nadelen.

3.1.1 Is het toepassings- en werkingsgebied van de aanmelding goed gedefinieerd?

3.1.1.1 *Is het functioneel toepassingsgebied goed gedefinieerd?*
Ja, zie paragraaf 2.2.

3.1.1.2 *Is het organisatorisch werkingsgebied goed gedefinieerd?*
Ja, zie paragraaf 2.3.

3.1.1.3 *Is de standaard generiek toepasbaar (en niet alleen bedoeld voor gegevensuitwisseling met één of een beperkt aantal specifieke organisaties)? (toelichtende vraag)*
Ja, de standaard is generiek toepasbaar door alle partijen binnen het beschreven organisatorisch werkingsgebied.

3.1.2 Verhoudt de standaard zich goed tot andere standaarden?

3.1.2.1 *Kan de standaard naast of in combinatie met reeds opgenomen standaarden worden toegepast (d.w.z. de standaard conflicteert niet met reeds opgenomen standaarden)?*
Ja, NLCIUS beschrijft de verschillende gegevenselementen van een factuur en stemt zo de semantiek van de gegevenselementen in verschillende eFacturatie standaarden op elkaar af. Daarnaast beschrijft de standaard de te hanteren syntax bij uitwisseling.

De volgende verplichte standaarden zijn relevant:

1. SMeF 2.0: deze wordt vervangen door NLCIUS.
2. SETU: is een standaard voor de uitzendbranche en standaardiseert de elektronische uitwisseling van een aantal documenten waaronder de

¹ Dit criterium is voornamelijk van toepassing op standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst, niet voor aanbevolen standaarden.

factuur. De gemeenschap die verantwoordelijk is voor deze standaard staat ook achter NLCIUS.

De volgende aanbevolen standaarden zijn relevant:

1. UBL: EN16931 is compliant met UBL, NLCIUS ook.

3.1.2.2 Genericode: standaardformaat voor het definiëren van codelijsten. NLCIUS volgt hierin EN16931. Het is met NLCIUS ook mogelijk codelijsten te definiëren conform genericode. Biedt de aangemelde standaard meerwaarde boven reeds opgenomen standaarden met een overlappend functioneel toepassings- en organisatorisch werkingsgebied? (Dit kan ook om een nieuwe versie van dezelfde standaard gaan.)

Ja, NLCIUS vervangt SMef. NLCIUS is in tegenstelling tot SMef compliant met de Europese Norm EN16931. Verder standaardiseert NLCIUS naast semantiek ook de syntax voor de uitwisseling van gegevens (op basis van XML). Omdat er een wettelijke verplichting ligt om met ingang van april 2019 uitwisseling conform de Europese norm te doen is het belangrijk dat SMef van de lijst afgaat en NLCIUS erop komt. Een overgangperiode is niet wenselijk.

Een belangrijk verschil tussen NLCIUS en SMef is dat SMef mapping doet tussen een vijftal verschillende eFactuur standaarden (SI-UBL, UBL-OHNL, SETU, Standaard Energie eFactuur en SALES Factuur Bouw en Installatie). NLCIUS schrijft één implementatie voor. Voor de overige gerelateerde standaarden geldt dat deze op dit moment wellicht nog niet conform NLCIUS zijn maar dat op termijn worden. Door een eenduidige implementatie van de elektronische factuur wordt interoperabiliteit eenvoudiger te realiseren. Voor bovengenoemde eFactuur standaarden is de richting als volgt:

- SETU: komt met een nieuwe versie op basis van NLCIUS i.c.m. UBL.
- SALES: komt met een nieuwe versie op basis van NLCIUS i.c.m. UN/CEFACT.
- Energie eFactuur: komt met een nieuwe versie op basis van NLCIUS en een extensie in verband met verbruiksgegevens.
- SimplerInvoicing: versie 1.3 van SI-UBL is op basis van NLCIUS. Vraag is nog wat te doen met de validaties, deze zijn van SI-UBL uitgebreider dan van NLCIUS.
- OHNL: De overheid gaat NLCIUS ondersteunen. Voor de overige (niet-factuur) berichtuitwisseling met de markt blijft voorlopig de OHNL gehandhaafd. Interne overheidsberichten die nu op basis van OHNL werken blijven ook OHNL gebruiken.

3.1.2.3 Biedt de aangemelde standaard meerwaarde boven bestaande concurrerende standaarden die in aanmerking zouden kunnen komen voor opname? (toelichtende vraag)

Ja. De enige concurrerende standaard is PEPPOL BIS v3. NLCIUS is geoptimaliseerd voor de Nederlandse situatie. Uit de verschillenanalyse van de twee standaarden door SimplerInvoicing zal de inhoud en de omvang van de delta duidelijker worden. Het is niet wenselijk om twee standaarden op te nemen.

De overige relevante standaarden zijn geen concurrerende standaarden maar overlappen wel met NLCIUS zoals SETU en UBL.

3.1.2.4 Is de standaard een internationale standaard of sluit de standaard aan bij relevante internationale standaarden? (toelichtende vraag)

Ja. NLCIUS is een nationale standaard en is gebaseerd op/ compliant met de Europese standaard (EN16931).

3.1.3 Wegen de kwantitatieve en kwalitatieve voordelen van adoptie van de standaard, voor de (semi-)overheid als geheel en voor de maatschappij, op tegen de nadelen?

3.1.3.1 *Zijn de kosten van implementatie acceptabel en zijn deze kosten bekend en inzichtelijk?*

Per 18 april 2019 zijn overheden en alle andere aanbestedende diensten verplicht bij inkoopovereenkomsten e-facturen te kunnen ontvangen en verwerken. De verplichting raakt circa 1700 organisaties en betreft inkopen die vallen onder de aanbestedingswet, dus boven de drempelwaarden. Er is beleidsvrijheid om ook voor lagere bedragen de elektronische ontvangst van facturen te vereisen. De implementatiekosten zijn sterk afhankelijk van hoe ver betrokken partijen (verzenders en ontvangers) zijn in de transitie van papieren/pdf facturen naar elektronische facturen en de flexibiliteit/mogelijkheden van de gebruikte systemen. De inschatting van de kosten voor implementatie van deze wettelijke verplichting valt buiten de scope van de indiener. Bij het tot stand komen van de Europese norm is op Europees niveau een business case opgesteld en deze was indertijd (circa vijf jaar geleden) positief.

Bij het beantwoorden van deze vraag kunnen we echter uitgaan van de additionele kosten voor implementatie van NLCIUS ten opzichte van de al verplichte implementatie van de Europese norm. Een voorbeeld van een verschil is de uitwisseling van het adresgegeven van een leverancier. In de Europese norm is deze optioneel, in NLCIUS is deze verplicht vanwege de Nederlands belastingwet. Hoewel niet precies in te schatten achten we - door het geringe verschil tussen EN16931 en NLCIUS - deze additionele kosten marginaal. Door het verplicht stellen van NLCIUS zal voorkomen worden dat er lokale varianten komen. Dit heeft juist een kostenverlaging tot gevolg. De verwachting is dat door dit effect er sprake is van lagere kosten voor de implementatie van de wettelijke verplichting.

3.1.3.2 *Is er een (kwalitatieve) businesscase van de standaard aanwezig?*

Nee. Bij het tot stand komen van de Europese norm is op Europees niveau een business case opgesteld en deze was indertijd (circa vijf jaar geleden) positief. Uit onderzoek van Deloitte (2016?) is gebleken dat als Nederland versneld overstapt op e-factureren, bedrijven op termijn jaarlijks 1,2 miljard euro besparen². Een nadere uitwerking van de business case voor de implementatie van deze wettelijke verplichting valt buiten de scope van de indiener.

3.1.3.3 *Is de meerwaarde van de standaard goed inzichtelijk te maken? Wat betekent de standaard voor de (bedrijfs)processen van een organisatie of keten en wat los je met de standaard op?*

Ja, de bijdrage van NLCIUS in het oplossen van interoperabiliteitsproblemen is het eenduidig voorschrijven van één factuurformaat (semantiek en syntax en bedrijfsregels) dat gebruikt dient te worden voor elektronisch uitwisselen van facturen. De standaard voorziet in het voldoen aan de wettelijke verplichting en de implementatie van de Europese standaard. EN16931 en NLCIUS maken een einde aan de huidige meer complexe praktijk van mapping van meerdere standaarden om uitwisseling mogelijk te maken.

² Zie voor meer informatie:

<https://www.digitaleoverheid.nl/voorzieningen/dienstverlening/efactureren/> Het betreft een rapport van 19 november 2014 in opdracht van Min EZ "Onderzoek naar de effecten van de richtlijn e-factureren en verschillende extra scenario's voor het stimuleren van e-factureren". Van de vier geschetste scenario's voor B-B levert scenario PA-2 een besparing op van 1,2 miljard euro per jaar. Zie voor deze en meer publicaties <https://www.e-factureren.info/onderzoeken-e-factureren/>.

- 3.1.3.4 *Zijn de beveiligingsrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?*
Niet van toepassing. Security aspecten zijn buiten scope van de NLCIUS en moeten worden geadresseerd in het gebruikte protocol voor technische uitwisseling. Keuzen voor bijvoorbeeld het gebruik van certificaten en encryptie bepalen het niveau van veiligheid. Bestaande voorzieningen zoals het PEPPOL eDelivery Network voorzien in een veilige oplossing voor de uitwisseling van factuurgegevens. Er zijn wel stemmen in de EU om ook op dit aspect aan standaardisatie voor efacturering te gaan werken.
- 3.1.3.5 *Zijn de privacyrisico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard acceptabel?*
Niet van toepassing. Privacy aspecten zijn buiten scope van de NLCIUS. Andere (Europese) kaders zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) voorzien in de relevante maatregelen hiervoor.

Conclusie criteria 'Toegevoegde waarde'

NLCIUS zorgt voor een eenduidige wijze van e-factureren, zonder dat daar specifieke risico's mee gemoeid zijn. De wettelijke verplichting voor het kunnen ontvangen en verwerken van efacturen krijgt met NLCIUS een eenduidige implementatie die voorkomt dat er - potentieel niet compatible - lokale varianten komen met hogere (implementatie)kosten tot gevolg.

3.2 Open standaardisatieproces

De ontwikkeling en het beheer van de standaard zijn op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze ingericht.

- 3.2.1 Is de documentatie voor een ieder drempelvrij beschikbaar?
- 3.2.1.1 *Is het specificatiedocument beschikbaar zonder dat er sprake is van belemmeringen (zoals hoge kosten of lidmaatschapseisen)?*
Ja en nee. Op moment van schrijven is de specificatie van NLCIUS nog niet gepubliceerd, dat wil zeggen niet publiekelijk vindbaar. Voor de deelnemers die hebben gewerkt aan de standaard is het specificatiedocument zonder belemmeringen beschikbaar. Tijdens de publieke consultatie van dit expertadvies zal versie 0.91 van NLCIUS publiek beschikbaar zijn evenals het overzicht van openstaande punten. Voor 11 april as. zal versie 1.0 vastgesteld moeten zijn in het NEN standaardisatieplatform eProcurement.
In het vervolg zal het specificatiedocument om niet voor een ieder beschikbaar zijn. Mogelijk wordt NLCIUS een NEN norm, afhankelijk van de toegevoegde waarde en consequenties voor frequentie van updates.
- 3.2.1.2 *Is de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces (bijv. het voorlopige specificatiedocument, notulen en beschrijving van de besluitvormingsprocedure) beschikbaar zonder dat er sprake is van belemmeringen (zoals hoge kosten of lidmaatschapseisen)?*
Ja en nee. Op moment van schrijven is documentatie over het ontwikkel- en beheerproces (in het Beheermodel Semantisch Model e-Factuur, versie 2.0) nog gepubliceerd op www.smef-standaard.nl. Dit is het huidige beheerproces van SMeF. De komende tijd zal deze geactualiseerd worden op de nieuwe situatie waarin de normcommissie NEN en de stuurgroep SMeF zijn samengevoegd en waarbij NEN, TNO en SimplerInvoicing verantwoordelijk zijn voor het beheer. De werkwijze van SMeF wordt

overgenomen voor NLCIUS. Een conceptversie van het beheermodel voor NLCIUS zal besproken worden in de standaardisatieplatform bijeenkomst in maart. Ook wordt de Europese verbinding tussen NEN en CEF opgenomen.

- 3.2.2 Is het intellectuele eigendomsrecht voor eenieder beschikbaar, zodat de standaard vrij implementeerbaar en te gebruiken is?
- 3.2.2.1 *Stelt de standaardisatieorganisatie het intellectueel eigendomsrecht op de standaard (bijvoorbeeld patenten of licenties) onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar?*
Ja, daarin is de situatie voor NLCIUS ongewijzigd ten opzichte van SMEF.
- 3.2.2.2 *Garandeert de standaardisatieorganisatie dat partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van de standaard hun intellectueel eigendomsrecht voor (onderdelen van) de standaard onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar stellen?*
Ja, daarin is de situatie voor NLCIUS ongewijzigd ten opzichte van SMEF.
- 3.2.3 Is de inspraak van eenieder in voldoende mate geborgd?
- 3.2.3.1 *Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?*
Ja, daarin is de situatie voor NLCIUS ongewijzigd ten opzichte van SMEF. Bij de aanvang van NLCIUS zijn alle betrokkenen bij EN16931 en bij SMEF middels een brede oproep uitgenodigd om bij te dragen.
- 3.2.3.2 *Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?*
Ja, daarin is de situatie voor NLCIUS ongewijzigd ten opzichte van SMEF. Het betreft een afspiegeling van (software)leveranciers, bedrijfssectoren en overheden. Voor de standaardisatie bij NEN is dat nu ook het geval. Er zijn dus geen wijzigingen te verwachten bij de samenvoeging.
- 3.2.3.3 *Kan een belanghebbende formeel bezwaar aantekenen tegen de gevolgde procedure?*
Ja, daarin is de situatie voor NLCIUS ongewijzigd ten opzichte van SMEF.
- 3.2.3.4 *Organiseert de standaardisatieorganisatie regelmatig overleggen met belanghebbenden over doorontwikkeling en beheer van de standaard?*
Ja, dat is het geval. De stuurgroep SMEF komt vier maal per jaar bijeen. Bij urgente zaken vaker. De stuurgroep initieert een werkgroep om een actualisering van de standaard uit te werken, zoals bij NLCIUS is gebeurd tussen mei – december 2017. Deze werkwijze wordt voortgezet.
- 3.2.3.5 *Organiseert de standaardisatieorganisatie een publieke consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld?*
Ja, het beheerproces van SMEF beschrijft dit. Nu valt de publieke consultatie van NLCIUS samen met de publieke consultatie van het expertadvies voor opname van de standaard op de lijst voor verplichte standaarden. Dat is niet de ideale situatie maar het gevolg van de deadline van 18 april 2019 in combinatie met de beperkte momenten waarop het mogelijk is een standaard op de lijst op te voeren. Daarom zijn in de expertbijeenkomst afspraken gemaakt over de samenloop van het expertadvies en versie 1.0 van NLCIUS, zie hiervoor § 3.4.3.
- 3.2.4 Is de standaardisatieorganisatie onafhankelijk en duurzaam?

- 3.2.4.1 *Is de ontwikkeling en het beheer van de standaard belegd bij een onafhankelijke non-profit standaardisatieorganisatie?*
Ja, NLCIUS wordt met ingang van 2018 in opdracht van het NEN Standaardisatieplatform eProcurement beheerd door NEN, TNO en SimplerInvoicing.
- TNO is betrokken vanwege de inhoudelijke kennis op het gebied van e-facturatie en informatiestandaarden. NEN voert het secretariaat en procedureel beheer over de standaard (*ongewijzigd t.o.v. SMeF*). SimplerInvoicing draagt zorg voor support, communicatie en borging bij marktpartijen.
- 3.2.4.2 *Is de financiering van de ontwikkeling en het onderhoud van de standaard voor tenminste drie jaar gegarandeerd?*
Ja, er is nu nieuwe financiering voor de periode 2018-2020 van Min EZK. Deze subsidie is definitief beschikt.
- 3.2.5 Is het (versie) beheer van de standaard goed geregeld?
- 3.2.5.1 *Heeft de standaardisatieorganisatie gepubliceerd beleid met betrekking tot (versie)beheer van de standaard? Bij voorkeur is dit beleid ook beschreven in een beheerplan (met o.a. aandacht voor migratie van gebruikers)*
Ja, in het huidige beheerdocument is dit voor SMeF beschreven. Deze zal geactualiseerd worden op de nieuwe situatie.
- 3.2.5.2 *Is de beheerdocumentatie goed vindbaar en verkrijgbaar?*
Ja, via de site van SMeF is deze vindbaar. De wijze van beschikbaarstelling zal geactualiseerd worden op de nieuwe situatie.
- 3.2.5.3 *Is het belang van de Nederlandse overheid voldoende geborgd bij de ontwikkeling en het beheer van de standaard?*
Ja, bij het tot stand komen en de doorontwikkeling van NLCIUS is de Nederlandse overheid als belanghebbende betrokken.
- 3.2.5.4 *Is de vertegenwoordiging van belanghebbenden bij het beheer van de standaard een goede representatie van het werkingsgebied en functioneel toepassingsgebied van de standaard?*
Ja, experts van de overheid en bedrijfsleven op het vlak van eProcurement staan aan de basis van de standaard en dragen zorg voor de doorontwikkeling.
- 3.2.5.5 *Is het standaardisatieproces van de standaardisatieorganisatie zodanig goed geregeld dat het Forum zich kan onthouden van aanvullende toetsing bij de aanmelding van een nieuwe versie van de standaard?*
Ja, dat wil zeggen de uitgaanssituatie van NLCIUS is het predicaat uitstekend beheer voor SMeF. Eigenlijk verandert er niets aan de betrokken partijen, wel vind er een herverdeling van taken plaats. Het is de *verwachting* van betrokkenen dat in de nieuwe situatie er ook sprake van uitstekend beheer is maar het zal uit de praktijk moeten blijken of dit ook het geval is.
- 3.2.6 Is er adoptieondersteuning voor de standaard?
- 3.2.6.1 *Is er een toegankelijk aanspreekpunt of organisatie waar meer informatie over de standaard is te vinden en op te vragen is?*
Ja, het NEN Standaardisatieplatform eProcurement is beschikbaar voor vragen.

3.2.6.2 *Wordt er ondersteuning gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard?*
 Ja, dat wordt de taak van SimplerInvoicing. Zij zijn beschikbaar voor vragen en eerste lijn support. TNO zal tweede lijn support bieden. Hier is budget voor beschikbaar.

3.2.7 *Conclusie criteria 'Open standaardisatieproces'*
 Hoewel de beheersituatie voor NLCIUS in 2018 en verder verandert ten opzichte van de beheersituatie van SMeF, wordt er voorzien in een open, laagdrempelig en evenwichtig beheerproces. De doorontwikkeling van NLCIUS is voor de komende jaren gegarandeerd, er is sprake van een heldere ondersteuningsstructuur voor de belanghebbenden.

3.3 **Draagvlak**

Aanbieders en gebruikers moeten voldoende positieve ervaring met de standaard hebben.

3.3.1 *Bestaat er voldoende marktondersteuning voor de standaard?*

3.3.1.1 *Bieden meerdere leveranciers ondersteuning voor de standaard?*
 Ja, dat is het geval voor de Europese standaard EN16931. Er zijn meerdere leveranciers die efactuur systemen leveren en die de syntaxen ondersteunen die voldoen aan de EU richtlijn. Het aanpassen aan de NLCIUS wordt ook door verschillende aanwezige leveranciers gezien als makkelijke aanpassingen. Ook gezien hun betrokkenheid bij het ontwikkelen van de CIUS., . De standaard NLCIUS staat op het punt om de 1.0 status te krijgen, zie § 3.4.3. Het is de verwachting dat meerdere leveranciers de aanpassingen snel gaan doen gezien hun betrokkenheid bij het tot stand komen en de doorontwikkeling van NLCIUS. Zie ook § 3.1.2.2. voor de betrokken efactuur standaarden die NLCIUS overnemen en de achterban.
 Centric, TIE Kinetic en eVerbinding verbinden zich aan NLCIUS (eVerbinding via SimplerInvoicing). Versie 1.3 van SI-UBL zal zes maanden na versie 1.0 van NLCIUS gereed zijn, dat is naar verwachting in oktober 2018.
 Ook de SETU community via de leveranciers van uitzendkrachten staan achter NLCIUS, zij zijn verantwoordelijk voor 30-40% van factuurstroom bij de overheid.
 Via deze leveranciers gaat het om een groot aandeel van de factuurstroom. Het is de verwachting dat er meer leveranciers achter NLCIUS gaan staan, de signalen hierover zijn ook gedreven door de Europese norm en de wettelijk verplichting.

3.3.1.2 *Kan een gebruiker de conformiteit van de implementatie van de standaard (laten) toetsen?*
 Nog niet, voor SMeF kon dit niet vanwege het ontbreken van syntaxbinding. Voor NLCIUS staat het wel op de planning voor 1H2018. Het is dan mogelijk om het xml bericht te toetsen. De keuze voor uitwisseling (technische infra) is aan de partijen zelf.

3.3.1.3 *Draagt de standaard voldoende bij aan interoperabiliteit zonder dat aanvullende standaardisatieafspraken (zoals lokale profielen) noodzakelijk zijn om de standaard te implementeren of te gebruiken?*
 Ja, de implementatie van NLCIUS is voldoende.

- 3.3.1.4 Zijn er profielen of voorbeeldimplementaties van de standaard aanwezig en zijn deze vrij te gebruiken?*
Ja, dat wil zeggen van de Europese norm. Er zijn twee voorbeeldberichten van NLCIUS, deze worden onderdeel van de te publiceren standaard. Het is de bedoeling om deze in de loop der tijd uit te breiden met input uit het veld.
- 3.3.2 Kan de standaard rekenen op voldoende draagvlak?
- 3.3.2.1 Staan de belangrijkste stakeholders vanuit de overheid voor deze standaard achter de adoptie van de standaard?*
Ja, de overheidsorganisaties die participeren in de stuurgroep SMeF zijn min. BZK, min. IenM (IenW), Min. SZW en UWV. Ook Logius heeft namens alle departementen deelgenomen aan de werkgroep NLCIUS. De input van de expertgroep e-factureren van PIANOo is ingebracht in de werkgroep NLCIUS.
- 3.3.2.2 Staan de overheidsorganisaties die daadwerkelijk worden geraakt door een mogelijke verplichting van de standaard achter het gebruik van de standaard?*
Ja, zie eerdere beschrijving van betrokken partijen bij de stuurgroep SMeF en het antwoord op vraag 3.3.2.1.
- 3.3.2.3 Wordt de aangemelde versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt?*
Nee, SMeF 2.0 is geïmplementeerd. NLCIUS is nog in ontwikkeling. Het is de verwachting dat de huidige versie 0.91, na de verwerking van enkele uitstaande aanvullingen door stakeholders, eind februari/begin maart wordt goedgekeurd door het gecombineerde overleg van (voorheen) de SMeF stuurgroep (was actief t/m 31-12-2017) en de NEN Norm Commissie.
- 3.3.2.4 Wordt een vorige versie van de standaard binnen het organisatorische werkingsgebied door meerdere Nederlandse overheidsorganisaties gebruikt?*
Ja, SMeF 2.0 is geïmplementeerd.
- 3.3.2.5 Is de aangemelde versie backwards compatible met eerdere versies van de standaard?*
Nee, dat is niet het geval. Een groot verschil tussen NLCIUS en SMeF is dat SMeF mapping doet tussen een vijftal verschillende efactuur standaarden (SI-UBL, UBL-OHNL, SETU, Energie eFactuur en SALES Factuur Bouw en Installatie). NLCIUS schrijft één implementatie voor.
- 3.3.2.6 Zijn er voldoende positieve signalen over toekomstige gebruik van de standaard door (semi-)overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en burgers?*
Ja, dat is het geval. NLCIUS is overigens niet relevant voor burgers. Overheid en bedrijfsleven zijn nauw betrokken bij het tot stand komen en de doorontwikkeling van NLCIUS. SimplerInvoicing heeft een achterban van meer dan 30 bedrijven. SETU vertegenwoordigt een groot deel van de uitzendbranche. Er is goede ondersteuning voor implementatie beschikbaar bij de beheerorganisatie. Zie verder de eerdere beschrijvingen.

3.3.3 Conclusie criteria 'Draagvlak'

NLCIUS kan rekenen op voldoende draagvlak bij de overheid en het bedrijfsleven. Voor een deel is dat het gevolg van de wettelijke verplichting om vanaf april 2019 elektronisch factuuruitwisseling te kunnen doen op basis van EN16931. De voorganger van NLCIUS is tot stand gekomen met inbreng van de overheid en het bedrijfsleven en is breed geïmplementeerd. Dit is bij NLCIUS ook het geval.

3.4 Opname bevordert adoptie

De opname op de lijst is een geschikt middel om de adoptie van de standaard te bevorderen.

Met de lijst wil het Nationaal Beraad de adoptie van open standaarden bevorderen die voldoen aan de voorgaande criteria (toegevoegde waarde, standaardisatieproces en draagvlak).

- Met de "pas toe of leg uit"-status beoogt het Nationaal Beraad standaarden te verplichten als:
 - a. hun huidige adoptie binnen de (semi-)overheid beperkt is;
 - b. opname op de lijst bijdraagt aan de adoptie door te stimuleren (functie = stimuleren).
- Met de aanbevolen standaarden beoogt het Nationaal Beraad standaarden aan te bevelen als:
 - a. hun huidige adoptie binnen de (semi-)overheid reeds hoog is;
 - b. opname op de lijst bijdraagt aan de adoptie door te informeren en daarmee onbedoelde afwijkende keuzes te voorkomen (functie = informeren).

3.4.1 Is "pas toe of leg uit" het passende middel om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen?
Ja, om verschillende redenen. Ten eerste de aankomende wettelijke verplichting om vanaf april 2019 elektronisch factuuruitwisseling te kunnen doen op basis van EN16931. NLCIUS implementeert deze, nu nog verplicht stellen van SMeF 2.0 is niet effectief. Er is nog geen concreet plan om NLCIUS middels een AMvB bij de aanbestedingswet verplicht te stellen. Ten tweede is het voor interoperabiliteit van belang om één standaard te hanteren. NLCIUS is geoptimaliseerd voor de Nederlandse situatie en verplicht stellen voorkomt lokale varianten vanuit de overheid die potentieel niet compatible zijn.

3.4.2 Is de status "aanbevolen" het passende middel om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen?
Nee, zie voorgaande motivatie bij "verplicht".

3.4.3 Conclusie criteria 'Opname bevordert adoptie'
De expertgroep adviseert het Forum Standaardisatie opname van NLCIUS op de lijst met verplichte standaarden (en gelijktijdig afvoeren van SMeF 2.0). NLCIUS draagt bij aan een tijdige (voor 18 april 2019) en eenduidige implementatie van de Europese standaard EN16931.

In de expertsessie zijn daarnaast de volgende afspraken gemaakt:

1. NLCIUS is ten tijde van het opstellen van het expertadvies nog niet definitief. Dat wordt door de experts niet als belemmering gezien om positief te adviseren over opname van de standaard op de lijst met verplichte standaarden.
2. Belangrijkste overweging daarbij is dat het slechts tweemaal per jaar mogelijk is om standaarden op te voeren op de lijst. Als pas aan het eind van dit jaar NLCIUS verplicht wordt is er minder dan een half jaar

tot het moment van verplichte implementatie (18-4-2019) en dat wordt te kort geacht.

3. Voorwaarde is wel dat op het moment dat het Forumadvies gereed is (uiterlijk 11 april as., twee weken voor bespreking in het Forum Standaardisatie van 25 april as.), ook versie 1.0 van NLCIUS beschikbaar is en deze makkelijk vindbaar is via de website van SMef / NLCIUS.
4. Om de huidige versie van NLCIUS 0.91 als versie 1.0 vast te stellen is het nodig:
 - a. Om de laatste openstaande punten af te ronden.
 - b. De publieke consultatie van de standaard uit te voeren en de commentaren te verwerken.
 - c. Voorwaarde voor a) en b) is dat de openstaande punten en/of de publieke consultatie niet tot grote verschillen van inzicht leidt die essentieel zijn voor het functioneren van de standaard.
 - d. De besluitvorming over de standaard in het NEN standaardisatieplatform eProcurement af te ronden.
5. Tijdens de publieke consultatie van het expertadvies zal versie 0.91 van NLCIUS en het overzicht van openstaande punten beschikbaar zijn.

3.5 Adoptieactiviteiten

Gebruik van de standaard is het einddoel van het Forum Standaardisatie en Nationaal Beraad. Plaatsing op de lijst met open standaarden is hiervoor een goede stap, maar voor het daadwerkelijk adopteren (implementeren en gebruiken) van de standaard is vaak aanvullende actie benodigd. Aanvullend kan Forum Standaardisatie dan ook bijdragen aan adoptie van de standaard door het actief inzetten van adoptie-instrumenten of ondersteunende acties. Welke kansen zijn er om de adoptie te versnellen en welke drempels bestaan er die de adoptie van de standaard hinderen?

De expertgroep adviseert het Nationaal Beraad om bij de opname op de lijst voor 'pas toe of leg uit' de volgende oproepen ten aanzien van de adoptie van NLCIUS te doen:

Aan de SimplerInvoicing en PIANOo: voorzie in een standaardtekst voor aanbestedende diensten over NLCIUS voor gebruik bij de inkoop van diensten/werken en van ICT componenten.

Aan het NEN Standaardisatieplatform eProcurement:

- c) draag zorg voor een tijdige vaststelling van versie 1.0 van NLCIUS
- d) draag zorg voor een adequate (technische) implementatieondersteuning voor alle stakeholders.

Aan leveranciers: maak via de site van het Forum Standaardisatie bekend als NLCIUS is geïmplementeerd.